

BANSKOBYSŤRICKÝ SAMOSPŤRÁVNÝ KRAJ

**VEREJNÁ KNIŽNICA MIKULÁŠA KOVÁČA
V BANSKEJ BYSTRICI**

**ŠŤATISTICKÝ PREHLAD
O ČINNOSTI VEREJNÝCH KNIŽNÍC V OKRESOCH
BANSKÁ BYSTRICA A BREZNO
ZA ROK 2010**

Edícia: Dokumentácia

ŠTATISTICKÝ PREHĽAD O ČINNOSTI VEREJNÝCH KNIŽNÍC V OKRESOCH BANSKÁ BYSTRICA A BREZNO ZA ROK 2010

ÚVOD

Postavenie a úlohy knižníc, ich zriaďovanie a poskytovanie knižnično-informačných služieb verejnosti upravuje zákon č. 183/2000 Z.z. o knižniciach.

V zmysle tohto zákona je verejnou knižnicou aj obecná a regionálna knižnica.

Verejná knižnica Mikuláša Kováča v Banskej Bystrici (ďalej VKMK) podľa § 9, ods. 5 tohto zákona a čl. 2, ods. 2 Zriaďovacej listiny VKMK z 1.4.2002 vydanéj Banskobystrickým samosprávnym krajom, plní funkciu regionálnej knižnice v územnom obvode okresov Banská Bystrica a Brezno.

VKMK ako regionálna knižnica tak v zmysle zákona najmä :

- **utvára a sprístupňuje regionálne bibliografické a faktografické databázy,**
- **odborne spracúva a sprístupňuje súbežnú regionálnu bibliografiu a plní úlohy spojené s koordináciou bibliografickej činnosti v regióne,**
- **zabezpečuje na základe zmluvných vzťahov dopĺňanie knižničných fondov obecných knižníc**
- **spracúva štatistiku o verejných knižniciach,**
- **poskytuje metodickú pomoc a poradenské služby obecným knižniciam, knižniciam iných typov a ich zriaďovateľom alebo zakladateľom,**
- **zúčastňuje sa na tvorbe, udržiavaní a sprístupňovaní súborných katalógov knižníc.**

Obecná knižnica podľa tohto zákona najmä:

- **utvára a sprístupňuje univerzálny knižničný fond,** vrátane knižničných dokumentov miestneho významu,
- **poskytuje základné knižnično-informačné služby** a spravidla aj špeciálne knižnično-informačné služby vrátane prístupu k vonkajším informačným zdrojom (sú to databázy a knižničné fondy, ktoré sa nachádzajú mimo knižnice),
- **organizuje a uskutočňuje kultúrno-vzdelávacie aktivity.**

O plnení týchto náročných úloh knižníc v zložitých ekonomických podmienkach v roku 2010 hovorí nasledovný rozbor činnosti. Vychádzal z výkazov o činnosti za rok 2010.

1. Počet obcí spolu:	72
z toho okres B.Bystrica	42
okres Brezno	30
2. Počet obyvateľov:	
a) okres Banská Bystrica	110 992
okresné sídlo	79 881
b) okres Brezno	63 779
okresné sídlo	21 833
c) spolu	174 389
3. Počet verejných knižníc spolu:	65
<u>okres B.Bystrica</u>	35 (knižnica nie je zriadená v 6 obciach: Harmanec, Kynceľová, Motyčky, Pohronský Bukovec, Priechod, Špania Dolina, Donovaly)
z toho: s profes. knihovníkmi	1
s neprofes. knihovníkmi	33
regionálna knižnica	1
<u>okres Brezno</u>	30 (OÚ Podbrezová spravuje 3 knižnice - Podbrezová, Štiavnička, Lopej, obecná kniž. nie je v obci Osrbliu, Závadka)
z toho: s profes. knihovníkmi	2
s neprofes. knihovníkmi	27
mestská knižnica	1
4. Koľko knižníc bolo zrušených:	1 (Priechod)
5. Koľko knižníc nefungovalo:	11 (+ 2 oproti roku 2009)
z toho v okrese B.Bystrica:	9 (Baláže, Dolná Mičiná, Dúbravica, H.Pršany, Hrochoť, Môlča, Oravce, Sebedín, Turecká)
v okrese Brezno:	2 (+ 2 oproti r. 2009 – D.Lehota. Jarabá)
6. Koľko knižníc obnovilo činnosť:	0
7. Koľko knižníc bolo odprofesionalizovaných:	0

8. Koľko knižníc bolo profesionalizovaných: 0

9. Koľko knižníc nedostalo žiadne finančné prostriedky na nákup literatúry: 24 (+ 6)
z toho fungujúcich: 14 (+ 4)

okres B.Bystrica spolu: **15**

7 fungujúcich (D. Harmanec, H. Mičiná, Hiadeľ,
Moštenica, Povrazník, Selce, Tajov)

8 nefungujúcich (Horné Pršany nákup realizovali)

okres Brezno spolu: **9 (+ 5)**

7 fungujúcich (Hronec, Lom, Lopej, Podbrezová,
Pohronská Polhora, Štiavnička, Valkovňa)

2 nefungujúce

10. Priestorové zmeny: 1 Tajov – do takých istých priestorov

11. Pre koľko knižníc sa realizuje centrálny nákup: 13 (- 3)

z toho: z okresu B.Bystrica 5

z okresu Brezno 8

12. Štatistický výkaz za rok 2010 poslali všetky knižnice

13. Zmena knihovníka: 3

okres B.Bystrica: 0

okres Brezno: 3 (Lopej, Podbrezová, Štiavnička)

14. Automatizácia: + 4 (Podbrezová, Lopej, Štiavnička, Jasenie)

**KIS MaSK spolu 14 knižníc (+ Brusno, Medzibrod,
Nemce, Riečka, Slov. Ľupča, Čierny Balog, Heľpa,
Michalová, Nemecká, Valaská)**

LIBRIS 2 knižnice (MsK Brezno a OcK Badín)

KNIŽNIČNÉ FONDY

Okres Banská Bystrica:

	2009	2010	porov.
Stav k 31.12.	262 421	259 984	- 2 437
z toho odb. pre dosp.	55 714	54 200	- 1 514
% z celku	21,2	20,8	- 0,4
lit. pre deti	95 632	95 178	- 454
% z celku	36,4	36,6	+ 0,2
počet zv. na 1 obyv.	2,3	2,3	=
počet zv. na 1 použ.	38,7	28,7	- 1,0
obrat KF	0,66	1,0	+ 0,34
prírastok – kúpa	4 241	2 210	- 2 031
- dar	1 164	982	- 182

Okres Brezno:

	2009	2010	porov.
Stav k 31.12.	207 342	207 944	+ 602
z toho odb. pre dosp.	42 189	42 564	+ 375
% z celku	20,3	20,5	+ 0,2
lit. pre deti	66 036	65 566	- 470
% z celku	31,8	31,5	- 0,3
počet zv. na 1 obyv.	3,2	3,2	=
počet zv. na 1 použ.	48,7	53,9	+ 5,2
obrat KF	0,70	0,8	+ 0,1
prírastok– kúpa	1 256	1 273	+ 17
- dar	439	984	+ 545

Oproti predchádzajúcemu roku bol v okrese B.Bystrica zaznamenaný pokles počtu knižničných jednotiek, v okrese Brezno nárast.

V okrese **B. Bystrica bol pokles KF len v 3 knižniciach** (VKMK, Slov. Ľupča, Ľubietová) aj to len mierny z dôvodu pravidelnej aktualizácie knižničného fondu, chýba KF zo zrušenej knižnice v Priechode (2 795 kn.j.) V ostatných knižniciach bol nárast KF, najväčší vo Vlkanovej (+ 159).

V okrese **Brezno klesol KF len v 5 knižniciach**, navjviac vo Valaskej (- 365) a Lopeji (- 247). Najväčší prírastok zaznamenali knižnice Čierny Balog (+ 202) a Heľpa (+ 183).

Prehľad o stave KF v jednotlivých kategóriách knižníc a o podiele prírastku KF získaného kúpou a darom je v nasledujúcich tabuľkách:

Okres Ban. Bystrica	2009	2010	Rozd. 09-10	Prír. spolu	Z toho		Kúpa z celk. prír. v %	
					kúpa	dar	2009	2010
VKMK	131 700	131 583	- 117	1 927	1 261	666	86	65
profes. kniž.	10 895	10 725	- 170	258	258	0	100	100
neprof. kniž.	119 826	117 676	- 2 150	1 007	691	316	55	69
SPOLU	262 421	259 984	- 2 437	3 192	2 210	982	78	69
Okres Brezno								
MsK	61 172	61 500	- 328	924	235	689	17	25
profes. kniž.	32 048	31 885	- 163	337	337	0	98	100
neprof. kniž.	114 122	114 559	+ 437	1 012	701	311	83	69
SPOLU	207 342	207 977	+ 635	2 273	1 273	1 000	74	56

Z tabuľky vyplýva, že v okrese Banská Bystrica tvoril nákup KF **69 %** z celkového prírastku (- 9 % oproti r. 2009) a v okrese Brezno iba **56 %** (- 18 % oproti r. 2009).

Najhoršia situácia je v MsK Brezno, kde už šiesty rok dary prevyšujú nákup KF, v tomto roku nákup KF tvoril len 25 % z celkového prírastku.

V neprofesionalizovaných knižniciach obidvoch okresov dary tvoria 69 % celkového prírastku, čo je v okrese B.Bystrica nárast o 14 % a v okrese Brezno pokles o 14 % oproti roku 2009.

V roku 2010 nedostalo na **nákup KF žiadne finančné prostriedky 14 fungujúcich knižníc**, čo je o 5 viac ako v roku 2009.

Z okresu Banská Bystrica je to 7 neprofesionalizovaných knižníc - Dolný Harmanec, Horná Mičiná, Hiadeľ, Moštenica, Povrazník, Selce, Tajov .

V okrese Brezno je to tiež 7 neprofesionalizovaných knižníc - Hronec, Lom n/Rim, Lopej, Podbrezová, P.Polhora, Štiavnička a Valkovňa.

STAV KNÍŽNÍČNÉHO FONDU V OKRESE BANSKÁ BYSTRICA

Knižnica	Počet obyv.	KF rok 2009	KF 2010	porov.	počet zv. na 1 ob	obrat KF
<u>PROF.KN</u>						
B.Bystrica	79 881	131 700	131 583	- 117	1,6	1,69
Sl. Ľupča	3 225	10 895	10 725	- 170	3,3	1,58
<u>NEPROF. KNÍŽN.</u>						
Badín	1 818	3 100	3 132	+ 32	1,7	0,29
Brusno	2 147	9 104	9 182	+ 78	4,3	0,23
Čerín	441	3 285	3 350	+ 65	7,6	0,29
D.Harm.	237	1 764	1 764	=	7,4	0,00
Hiadel'	503	2 108	2 117	+ 9	4,2	0,2
H.Mičiná	518	2 305	2 305	=	4,4	0,01
Hronsek	658	1 340	1 353	+ 13	2,1	0,12
Kordíky	322	2 957	2 964	+ 7	9,2	0,00
Králiky	626	2 449	2 455	+ 6	3,9	0,00
Ľubietová	1 041	6 993	6 776	- 217	6,5	0,11
Lučatín	648	2 241	2 269	+ 28	3,5	0,49
Malachov	1 031	1 275	1 390	+ 115	1,3	0,91
Medzibr.	1 301	8 137	5 235	+ 98	6,3	0,14
Moštenica	207	1 332	1 332	=	6,4	0,05
Nemce	1 147	2 935	2 971	+ 36	2,6	0,17
Podkonice	882	8 565	8 643	+ 78	9,8	0,05
Poniky	1 583	6 006	6 017	+ 11	6,8	0,29
Povrazník	151	2 594	2 594	=	17,2	0,06
Riečka	697	2 493	2 509	+ 16	3,6	0,06
Selce	2 170	8 826	8 856	+ 30	4,1	0,36
St. Hory	529	4 519	4 546	+ 27	8,6	0,21
Strelníky	799	3 868	3 911	+ 43	4,9	0,17
Tajov	563	2 711	2 711	=	4,8	0,16
Vlkanová	1 161	3 133	3 292	+ 159	2,8	0,34

STAV KNIŽNIČNÉHO FONDU V OKRESE BREZNO

Knižnica	Počet obyv.	KF rok 2009	KF 2010	porov.	počet zv. na 1 ob	obrat KF
<u>PROF.KN</u>						
Brezno	21 833	61 172	61 500	+ 328	2,8	1,79
Č.Balog	5 205	9 177	9 379	+ 202	1,8	1,44
Valaská	3 856	22 871	22 506	- 365	5,8	0,31
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>						
Bacúch	1 001	4 541	4 470	- 71	4,5	0,36
Beňuš	1 189	4 457	4 569	+ 112	3,8	0,20
Braväcovo	693	2 847	2 903	+ 56	4,2	0,70
Bystrá	188	1 470	1 484	+ 14	7,9	0,08
Drábsko	221	458	487	+ 29	2,2	0,25
Heľpa	2 828	6 632	6 815	+ 183	2,4	0,70
H.Lehota	595	5 644	5 657	+ 13	9,5	0,70
Hronec	1 182	5 004	5 004	=	4,2	0,08
Jasenie	1 113	4 916	4 968	+ 52	4,5	0,13
Lom n/R.	280	2 527	2 527	=	9,0	0,53
Lopej	910	3 637	3 390	- 247	3,7	0,17
Michalová	1 390	4 834	4 848	+ 14	3,5	0,21
Mýto p/Ď.	525	4 554	4 639	+ 85	8,8	0,54
Nemecká	1 837	4 092	4 151	+ 59	2,2	0,43
Podbrez.	1 923	4 634	4 327	- 7	2,4	0,49
Pohorelá	2 370	6 587	6 640	+ 53	2,8	0,41
P.Polhora	1 646	4 452	4 452	=	2,7	0,11
Polomka	3 084	9 277	9 309	+ 32	3,0	0,10
Predajná	1 371	3 872	3 925	+ 53	2,9	0,34
Ráztoka	285	1 130	1 119	- 11	3,9	0,10
Sihla	197	1 472	1 502	+ 30	7,6	0,15
Štiavnička	1 260	2 902	2 918	+ 16	2,3	1,3
Šumiac	1 343	6 915	6 915	=	5,1	0,04
Telgárt	1 533	9 404	9 486	+ 82	6,2	0,56
Valkovňa	376	2 749	2 749	=	7,3	0,02

VÝPOŽIČKY

Okres Banská Bystrica:

	2009	2010	porov.
Spolu	238 437	258 787	+ 20 350
výp. na 1 obyv.	2,1	2,3	+ 0,2
výp. na 1 použ.	35,2	28,6	- 6,6
VKMK	201 967	223 015	+ 21 048
z toho pre deti	43 346	50 006	+ 6 660
Prof. knih.	16 740	17 021	+ 281
z toho pre deti	4 638	4 750	+ 112
Neprof. knih.	19 730	18 751	- 979
z toho pre deti	6 533	6 147	- 386

Okres Brezno:

	2009	2010	porov.
Spolu	171 107	170 621	- 486
výp. na 1 obyv.	2,7	2,7	=
výp. na 1 použ.	23,6	44,2	- 20,6
MsK	109 336	110 282	+ 946
z toho pre deti	18 439	15 395	- 3 044
Prof. knih.	23 433	20 521	- 2 912
z toho pre deti	8 624	7 224	- 1 400
Neprof. knih.	38 338	39 818	+ 1 480
z toho pre deti	13 017	14 650	+ 1 633

V okrese B. Bystrica **celkový počet výpožičiek stúpol** oproti roku 2009 o 8,5 %, v okrese Brezno klesol o 0,3 %. Najvýraznejší nárast bol zaznamenaný v okrese B.B. vo VKMK (+ 21 048), v okrese Brzno v Msk (+ 946) a v Lopeji (+ 1 613). Najväčší pokles výpožičiek bol vo Valaskej (- 2 177), kde bola knižnica zatvorená z dôvodu rekonštrukcie detského oddelenia.

Stále je 6 knižníc, ktoré vykazujú menej ako 100 výpožičiek (hodnotí sa ako **veľmi slabá činnosť**), z toho 5 z okresu Banská Bystrica (Dolný Harmanec, Horná Mičiná, Kordíky, Králiky, Moštenica) a 1 z okresu Brezno (Valkovňa). Do 200 výpožičiek má ďalších 6 knižníc (Hronsek, Povrazník, Riečka, Bystrá, Drábsko, Ráztoka), niektoré z nich nemajú ani pravidelný výpožičný čas, fungujú len podľa potreby.

STAV VÝPOŽIČIEK – OKRES BANSKÁ BYSTRICA

Knížnica	r. 2009	r. 2010	porov.	počet výp.na 1 ob.		na 1 čit 2010
				2009	2010	
<u>PROF.KN</u>						
B.Bystrica	201 967	223 015	+ 21 048	2,5	2,8	29,1
Sl.Lupča	16 740	17 021	- 719	5,3	5,3	63,3
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>						
Badín	1 050	911	- 139	0,6	0,5	8,1
Brusno	1 709	2 161	+ 452	0,8	1,0	23,7
Čerín	975	976	+ 1	2,3	2,2	16,8
D.Harm.	4	4	=	0	0	2,0
Hiadel'	602	435	- 167	1,1	0,9	12,8
H.Mičiná	53	41	- 12	0,1	0,1	8,2
Hronsek	235	168	- 67	0,3	0,3	42,0
Kordíky	12	13	+ 1	0	0	1,3
Králiky	50	10	- 40	0	0	3,3
Ľubietová	770	796	+ 26	0,7	0,8	12,1
Lučatín	1 250	1 125	- 125	1,9	1,7	20,1
Malachov	1 116	1 273	+ 157	1,1	1,2	13,4
Medzibr.	1 203	1 208	+ 5	0,9	0,9	15,5
Moštenica	79	68	- 11	0,4	0,3	4,8
Nemce	560	508	- 52	0,5	0,4	21,6
Podkonice	472	481	+ 9	0,5	0,5	12,0
Poniky	1 789	1 760	- 29	1,1	1,1	27,5
Povrazník	147	157	+ 10	1,0	1,0	19,6
Riečka	167	153	- 14	0,2	0,2	9,6
Selce	3 385	3 264	- 121	1,6	1,5	23,1
St. Hory	991	998	+ 7	1,8	1,9	17,2
Strelníky	942	670	- 272	1,2	0,8	8,8
Tajov	892	451	- 441	1,6	0,8	26,5
Vlkanová	1 127	1 120	- 7	0,9	2,8	32,9

STAV VÝPOŽIČIEK – OKRES BREZNO

Knížnica	r. 2009	r. 2010	porov.	počet výp.na 1 ob		na 1 čit 2010
				2009	2010	
<u>PROF.KN</u>						
Brezno	109 336	110 282	+ 946	5,0	5,0	65,7
Č.Balog	14 271	13 536	- 735	2,8	2,6	31,6
Valaská	9 162	6 985	- 2 177	2,4	1,8	35,1
<u>NEPROF.</u>						
<u>KNÍŽN.</u>						
Bacúch	1 384	1 645	+ 261	1,4	1,6	27,0
Beňuš	916	933	+ 17	0,8	0,8	23,9
Braväcovo	2 159	2 059	- 100	3,0	3,0	22,6
Bystrá	153	127	- 26	0,8	0,7	11,5
Drábsko	51	121	+ 70	0,2	0,5	4,8
Heľpa	3 633	4 780	+ 1 147	1,2	1,7	35,1
H.Lehota	4 394	3 967	- 427	7,3	6,7	34,5
Hronec	889	376	- 513	0,7	0,3	16,3
Jasenie	678	658	- 20	0,6	0,6	7,47
Lom n/R.	1 345	1 341	- 4	4,6	4,8	14,0
Lopej	865	609	- 256	1,0	0,7	14,2
Michalová	456	1 065	+ 609	0,3	0,8	20,1
Mýto p/Ď.	2 404	2 542	+ 138	4,6	4,8	44,6
Nemecká	2 372	1 793	- 579	1,3	1,0	19,1
Podbrez.	2 080	2 293	+ 213	1,1	1,2	27,0
Pohorelá	2 711	2 723	+ 12	1,1	1,1	24,8
P.Polhora	707	1 003	+ 296	0,4	0,3	9,8
Polomka	1 153	1 349	+ 202	0,4	1,0	18,6
Predajná	1 551	1 349	- 202	1,1	1,0	24,5
Ráztoka	176	121	- 55	0,6	0,4	13,4
Sihla	184	237	+ 53	0,9	1,2	6,8
Štiavnička	2 182	3 795	+ 1 613	1,7	3,0	52,7
Šumiac	308	309	+ 1	0,2	0,2	7,9
Telgárt	5 498	5 392	- 106	3,6	3,5	51,3
Valkovňa	46	62	+ 16	0,1	0,2	15,5

POUŽÍVATELIA

Okres Banská Bystrica:

	rok 2009	rok 2010	porov.
Celkom	6 781	9 042	+ 2 261
z toho deti do 15 r.	3 137	3 862	+ 725
% z celk. počtu použ.	46,3	42,7	- 3,6
% použ. z počtu obyv.	6,5	8,1	+ 1,6
počet návštevníkov	84 132	89 369	+ 5 237
VKMK	5 340	7 667	+ 2 327
z toho deti	2 479	3 325	+ 846
% z celk. počtu použ.	46,4	43,4	- 3,0
Prof. knižnice	266	269	+ 3
z toho deti	120	85	- 35
% z celk. počtu použ.	45,1	31,6	- 13,5
Neprof. knižnice	1 175	1 106	- 69
z toho deti	538	452	- 86
% z celk. počtu použ.	45,8	40,9	- 4,9

Okres Brezno:

	rok 2009	rok 2010	porov.
Celkom	4 260	3 859	- 401
z toho pre deti do 15 r.	1 483	1 232	- 251
% z celk. počtu použ.	34,8	31,9	- 2,9
% použ. z počtu obyv.	7,0	6,0	- 1,0
počet návštevníkov	46 733	45 890	- 843
Msk	1 739	1 679	- 60
z toho deti	395	342	- 53
% z celk. počtu použ.	22,7	20,4	- 2,3
Prof. knižnice	617	627	+ 10
z toho deti	258	253	- 5
% z celk. počtu použ.	41,8	40,3	- 1,5
Neprof. knižnice	1 904	1 553	- 351
z toho deti	830	639	- 191
% z celk. počtu použ.	43,6	41,1	- 2,5

V okrese B. Bystrica bol oproti roku 2009 zaznamenaný **celkový nárast používateľov takmer o tretinu** (+ 33,3 %).

Vo VKMK je to nárast o 43 %, v profesionalizovanej knižnici v Slovenskej Ľupči je to na rovnakej úrovni ako v roku 2009 (+ 1 %).

Pokles o 6 % bol zaznamenaný v neprofesionalizovaných knižniciach, spolu v 14 knižniciach, najviac v Strelníkoch (- 22) a Nemciach (- 18). Minimálny nárast používateľov bol v 8 knižniciach, najviac v Malachove (+ 10) a Ľubietovej (+ 11).

V okrese Brezno je **pokles** celkovo o 9,5 % a to najmä zásluhou neprofesionalizovaných knižníc, kde bol pokles o 18,4 %. Je to tým, že iba v piatich knižniciach počet používateľov veľmi mierne stúpol, v ostatných klesol.

Pokles používateľov stále pokračuje v MsK Brezno, kde oproti predchádzajúcemu roku poklesol o ďalších 3,4 % (v roku 2000 bolo do knižnice zaregistrovaných 4 272 používateľov).

Hoci **počet návštevníkov** knižníc v okrese B. Bystrica oproti roku 2009 stúpol o 6,2 %, stúpol aj počet používateľov a tak a jedného používateľa pripadlo iba 10 návštev ročne, čo je o 2 menej ako v roku 2009 a o 5 ako v roku 2008 (takmer 15 návštev).

V okrese Brezno je **počet návštevníkov** na tej istej úrovni. Na jedného používateľa pripadlo 12 návštev ročne, čo je v prepočte návšteva knižnice každé 4 týždne (raz mesačne). V predchádzajúcich rokoch boli dosiahnuté nižšie výsledky (v r. 2007 10,5 návštevy ročne).

KULTÚRNO – VÝCHOVNÉ PODUJATIA

	2009	2010	porov.	z toho inf. vých.
<u>Okres Banská Bystrica</u>				
Spolu	816	835	+ 19	110
VKMK	727	754	+ 27	67
Prof. knižnice	16	13	- 3	2
Neprof. knižnice	73	68	- 5	41
<u>Okres Brezno</u>				
Spolu	139	138	- 1	49
MsK	57	65	+ 8	6
Prof. knižnice	24	27	+ 3	23
Neprof. knižnice	58	46	- 12	20

Celkový počet zorganizovaných podujatí v okrese B. Bystrica **oproti r. 2008 stúpol** zásluhou VKMK, kde bol ďalší nárast vzdelávacích aktivít.

Z neprofesionalizovaných knižníc podujatia uskutočnilo iba 8 knižníc, čo je o jednu knižnicu viac ako v roku 2009 a sú to tie isté knižnice: Badín, Brusno, Lučatín, Medzibrod, Poniky, Selce, Staré Hory a Strelníky. Je to 33 % z celkového počtu fungujúcich neprofesionalizovaných knižníc (v roku 2009 to bolo 27 % , v roku 2008 30 % , v roku 2007 32 %). Najviac podujatí už tradične uskutočnila knižnica v Selciach.

V okrese Brezno celkový počet podujatí na tej istej úrovni (- 1). V MsK aj v profesionalizovaných knižniciach ich počet mierne stúpil.

V neprofesionalizovaných knižniciach celkový počet podujatí klesol o 12 a počet knižníc, ktoré ich organizovali o 1 (zo 17 na 16). Sú to knižnice: Bacúch, Beňuš, Braväcovo, Bystrá, Horná Lehota, Lom n/R., Lopej, Michalová, Mýto p/Ď., Nemecká, Podbrezová, Pohorelá, Polomka, Predajná Štiavnička, Telgárt. Spolu je to 64 % fungujúcich knižníc (v roku 2009 to bolo 70 % , v roku 2008 58 % , v roku 2007 50 %).

POUŽÍVATELIA – KVČ – ÚVÄZKY – OKRES BANSKÁ BYSTRICA

Knížnica	2009	2010	por.	% čit. z obyv		KVČ	úv.
				2009	2010		
<u>PROF.KN</u>							
B.Bystrica	5 340	7 667	+ 2 327	6,7	9,6	754	22
Sl.Lupča	266	269	+ 3	8,5	8,3	13	0,5
<u>NEPROF.</u>							
<u>KNÍŽN.</u>							
Badín	104	112	+ 8	5,8	6,1	1	8
Brusno	88	91	+ 3	4,1	4,2	3	12
Čerín	60	58	- 2	14,1	13,2	-	2
D.Harm.	1	2	+ 1	0,4	0,8	-	p.p.
Hiadel'	26	34	+ 8	4,9	6,7	-	1
H.Mičiná	7	5	- 2	1,3	1,0	-	2
Hronsek	7	4	- 3	1,1	0,6	-	1
Kordíky	9	10	+ 1	2,8	3,1	-	1
Králiky	10	3	- 7	1,6	0,5	-	2
Ľubietová	55	66	+ 11	5,3	6,3	-	4
Lučatín	60	60	=	5,6	8,6	2	2
Malachov	85	98	+ 10	8,4	9,2	-	2
Medzibr.	8,1	78	- 3	6,1	6,0	2	3
Moštenica	14	14	=	6,7	6,7	-	1
Nemce	42	24	- 18	3,6	2,1	-	2
Podkonice	41	40	- 1	4,7	4,5	-	3
Poniky	75	64	- 11	4,8	4,0	5	2,5
Povrazník	20	20	=	8	5,3	-	2
Riečka	17	16	- 1	2,5	2,3	-	1
Selce	146	141	- 5	6,8	6,5	51	9
St. Hory	58	58	=	10,8	11,0	1	2
Strelníky	98	76	- 22	12,1	9,5	2	2
Tajov	28	17	- 11	5,1	3,0	-	3
Vlkanová	32	34	+ 2	2,6	2,9	-	2

POUŽÍVATELIA – KVČ – ÚVÄZKY – OKRES BREZNO

Knížnica	2009	2010	porov	% čit. z obyv		KVČ	úv. hod/t.
				2009	2010		
<u>PROF.KN</u>							
Brezno	1 739	1 679	- 60	7,9	7,8	65	37,5
Č.Balog	412	428	+ 16	8,0	8,2	17	1,0
Valaská	205	199	- 6	5,3	5,2	10	20
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>							
Bacúch	67	61	- 6	6,7	6,1	3	3
Beňuš	29	39	+ 10	2,4	3,3	1	3
Braväcovo	86	91	+ 5	12,1	13,1	6	2
Bystrá	11	11	=	6,0	5,8	2	1
Drábsko	stag.	25			11,3	-	0,5
Heľpa	146	136	- 10	5,1	4,8	-	4
H.Lehota	114	115	+ 1	19,0	19,3	5	6
Hronec	32	23	- 9	2,7	1,9	-	4
Jasenie	95	88	- 7	8,6	7,9	-	2
Lom n/R.	96	96	=	32,9	34,3	4	4
Lopej	40	43	+ 3	4,4	4,7	1	4
Michalová	stag.	53	+ 53	-	3,8	2	6
Mýto p/Ď.	57	57	=	10,8	10,8	2	4
Nemecká	101	94	- 7	5,5	5,1	2	3
Podbrez.	85	85	=	4,4	4,4	3	6
Pohorelá	120	110	- 10	5,0	4,6	6	6
P.Polhora	62	53	- 9	3,8	3,2	-	6
Polomka	67	54	- 13	2,2	1,7	1	11,5
Predajná	61	55	- 6	4,4	4,0	1	3
Ráztoka	10	9	- 1	3,6	3,1	-	1
Sihla	35	35	=	17,8	17,8	-	1
Štiavnička	72	72	=	5,7	5,7	3	6
Šumiac	36	39	+ 3	2,6	2,9	-	2
Telgárt	108	105	- 3	7,0	6,8	4	10
Valkovňa	3	4	+ 1	0,8	1,1	-	2

PROSTRIEDKY NA NÁKUP KF

	rok 2009	rok 2010	porov.
	€	€	€
Okres Banská Bystrica:			
Celkom	44 195	24 875	- 19 320
VKMK	32 623	16 738	- 15 885
Prof. knižnice	4 956	2 628	- 2 328
Neprof. knižnice	6 616	5 508	- 1 108
Okres Brezno:			
Celkom	13 883	10 496	- 3 387
Msk	4 184	2 554	- 1 630
Prof. knižnice	2 655	2 210	- 455
Neprof. knižnice	7 878	5 731	- 2 147

V obidvoch okresoch finančné prostriedky na nákup KF klesli celkovo aj vo všetkých kategóriách knižníc.

V okrese **Banská Bystrica** to bolo najviac vo VKMK aj v profesionalizovaných knižniciach.

V 13 neprofesionalizovaných knižniciach (54 %) finančné prostriedky na nákup KF oproti r. 2009 klesli (Badín, Čerín, Hiadeľ, Hronsek, Kordíky, Medzibrod, Nemce, Poniky, Povrazník, Riečka, Selce, Strelníky, Tajov), finančné prostriedky nedostalo 7 fungujúcich knižníc (Dolný Harmanec, Hiadeľ, Horná Mičina, Moštenica, Povrazník, Selce, Tajov).

V okrese **Brezno** celkovo pridelené finančné prostriedky tiež klesli a to zásluhou MsK Brezno, profesionalizovaných aj neprofesionalizovaných knižníc.

V 8 neprofesionalizovaných knižniciach (32 %) finančné prostriedky na nákup KF oproti r. 2009 klesli (Beňuš, Braväcovo, Horná Lehota, Nemecká, Pohorelá, Predajná, Šumiac, Telgárt), ďalších 7 nedostalo žiadne finančné prostriedky (Hronec, Lom n/Rim., Lopej, Podbrezová, Štiavnička, Pohronská Polhora, Valkovňa).

Celkový počet knižníc s nulovým nákupom stúpol z 18 na 24, z toho je 10 stagnujúcich knižníc a 14 fungujúcich knižníc, čo je o 5 fungujúcich knižníc viac ako v r. 2009. Aj z týchto údajov je zrejmé, že úroveň dopĺňovania knižničného fondu je veľmi nízka a nedostatočná.

V okrese Brezno je stále zlá situácia v MsK Brezno, pretože vzhľadom na veľkosť knižnice je príspevok zriaďovateľa absolútne nepostačujúci a v prepočte na 1 obyvateľa sa zaraďuje medzi najnižšie aj v porovnaní s najmenšími neprofesionalizovanými knižnicami.

Najnižšia čiastka na nákup KF v neprofesionalizovaných knižniciach obidvoch okresov bola 44 Eur (Králiky), najvyššia 1 445 Eur už tradične vo Vlkanovej.

Počet fungujúcich knižníc, ktoré **nenakupovali nové knihy** od roku 1991 je nasledovný:

rok 1991 – 22 knižníc (fungujúcich)	rok 2001 – 12 knižníc
rok 1992 – 10 knižníc	rok 2002 – 7 knižníc
rok 1993 – 10 knižníc	rok 2003 – 12 knižníc
rok 1994 – 2 knižnice	rok 2004 – 15 knižníc
rok 1995 – 6 knižníc	rok 2005 – 9 knižníc
rok 1996 – 8 knižníc	rok 2006 – 9 knižníc
rok 1997 – 4 knižnice	rok 2007 – 9 knižníc
rok 1998 – 8 knižníc	rok 2008 – 6 knižníc
rok 1999 – 11 knižníc	rok 2009 – 9 knižníc
rok 2000 – 9 knižníc	rok 2010 – 14 knižníc

Dohodu o zabezpečení dopĺňania knižničného fondu pre obecné knižnice uzavrelo 13 obecných úradov pre knižnice:

Okres B. B.: Badín, Poniky, Kordíky, Lučatín, Horné Pršany – spolu 5

Okres Brezno: Telgárt, Bacúch, Bystrá, Braväcovo, Predajná, Jasenie, Ráztoka, Horná Lehota – spolu 8

Pridelené finančné prostriedky sa pohybovali v rozpätí od 50 do 600 Eur. V priemere je to na 1 knižnicu 234,94 €, čo je o 96,30 Eur menej ako v roku 2009.

rok	počet knižníc	výška príspevku	priemer na 1 kniž.
1991	13	35 000	2 692
1992	17	50 000	2 941
1993	21	65 000	3 095
1994	23	80 000	3 478
1995	27	123 000	4 555
1996	28	150 000	5 357
1997	29	178 000	6 138
1998	29	185 000	6 380
1999	23	147 000	6 430
2000	24	146 500	6 100
2001	22	150 500	6 840
2002	24	187 500	7 812
2003	24	190 000	7 916
2004	21	184 000	8 762
2005	18	186 000	10 333
2006	19	178 500	9 394
2007	18	168 900	9 383
2008	18	197 000 Sk/ 6 539 €	10 945 Sk/ 363 €
2009	16	5 300	331
2010	13	3 054	235

Z uvedeného prehľadu vyplýva, že priemerná pridelená čiastka po niekoľkých stúpajúcich rokoch opäť klesá.

Na nákup KF boli **v okrese B. Bystrica zabezpečené finančné prostriedky vo výške 0,22 € na 1 obyvateľa**, čo je o 0,18 € menej ako v roku 2009.

V okrese Brezno pripadlo na nákup KF 0,16 € na 1 obyvateľa, čo je o 0,05 € menej ako v roku 2008.

Podľa medzinárodných odporúčaní má byť výška príspevku na nákup knižničného fondu 1,16 Eur na 1 obyvateľa. Prepočet pre jednotlivé obce je v ďalších tabuľkách.

V akých rozpätiach sa suma na nákup KF na 1 obyvateľa pohybovala v jednotlivých typoch knižníc je uvedené v nasledujúcom prehľade:

	Sk na 1 obyvateľa ročne na nákup KF								
	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
<u>Okres</u> <u>B.Bystrica</u>			5,97	8,05	7,71	7,14	0,39	0,40	0,22
VKMK	7,00	4,90	5,24	7,75	6,84	6,28	0,39	0,40	0,21
Prof. kn.	12,00	-	20,25	16,00	22,9	22,32	1,14	1,54	0,81
Neprof. kn.	6,20	8,10	6,61	8,00	8,56	7,95	0,31 0,37*	0,23 0,28*	0,20 0,22*
<u>Okres</u> <u>Brezno</u>			5,02	5,49	6,14	6,21	0,18	0,21	0,16
Msk	1,81	3,20	2,73	2,19	3,9	1,98	0,08	0,19	0,11
Prof. kn.	7,40	7,20	6,82	10,58	8,48	8,48	0,31	0,25	0,24
Neprof. kn.	5,60	5,30	5,94	6,31	7,00	8,41	0,21 0,22*	0,23 0,24*	0,17 0,18*

*/ Prepočet na 1 obyvateľa bez obcí, v ktorých knižnice stagnujú.

V roku 2010 bolo zakúpených v oboch okresoch spolu 3 483 kníh, čo je o 2 014 kníh menej ako v r. 2009 a o 2 301 kníh menej ako v roku 2008.

Z prehľadu vyplýva, že v nákupe knižničného fondu je na tom najlepšie profesionalizované knižnic Slovenská Ľupča, najhoršie je na tom Msk Brezno, kde je príspevok na nákup KF vo všetkých rokoch veľmi nízky.

ŠTANDARDY VEREJNÝCH KNIŽNÍC V SLOVENSKEJ REPUBLIKE

Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky v nadväznosti na zákon č.183/2000 Z. z. o knižniciach, a v súlade so Stratégiou rozvoja slovenského knihovníctva na roky 2008-2013 vydalo **Metodický pokyn Ministerstva kultúry Slovenskej republiky č. MK – 1669/2010-10/7472 z 1. júna 2010 k určeniu štandardov pre verejné knižnice**. Slúži na zabezpečenie podmienok kvalitného poskytovania knižničných a informačných služieb verejnými knižnicami a optimálne využívanie verejných zdrojov, poskytovaných zriaďovateľmi verejných knižníc: samosprávnymi krajmi, mestami a obcami, alebo inými právnickými osobami.

Cieľom štandardov je optimalizovať podmienky pre kvalitné poskytovanie knižničných a informačných služieb verejnými knižnicami a optimálne využívanie verejných zdrojov, poskytovaných zriaďovateľmi verejných knižníc na zabezpečovanie slobodného prístupu k informáciám a informačným zdrojom.

V nasledujúcich tabuľkách prinášame porovnanie výkonov knižníc s návrhmi štandardov. Vybrali sme 5 parametrov (spolu ich je 10).

- 1. parameter: počet prírastkov knižničných jednotiek nadobudnutých kúpou za jeden kalendárny rok**
- 2. parameter: priemerná suma na 1 knižničnú jednotku v €**
- 3. parameter: priemerný počet výpožičiek na 1 obyvateľa**
- 4. parameter: percento používateľov z počtu obyvateľov**
- 5. parameter: obrat knižničných fondov**

	1.		2.		3.	4.	5.
1 – 500 obyvateľov	0,05 kn.j.na ob.	7,5 € na 1 kn. j.	z.ú. 1	z.ú. 7	z.ú.0,3		
	odpor.	skut.	odpor.	skut.	v.ú. 2	v.ú. 9	v.ú.0,5
Baláže	stag.						
Čerín	22	65	165	400	2,2	4,2	0,29
Dolná Mičiná	stag.						
D.Harmanec	12	0	89	0	0	0,8	0
Dúbravica	stag.						
Horné Pršany	stag.						
Kordíky	16	7	121	50	0	3,1	0
Moštenica	10	0	78	0	0,3	6,7	0,05
Môlča	stag.						
Oravce	stag.						

1. počet prírastkov knižničných jednotiek nadobudnutých kúpou za jeden kalendárny rok
2. priemerná suma na 1 knižničnú jednotku v €
3. priemerný počet výpožičiek na 1 obyvateľa
4. percento používateľov z počtu obyvateľov
5. obrat knižničných fondov

	1.		2.		3.	4.	5.
1 – 500 obyvateľov	0,05 kn.j.na ob.		7,5 € na 1 kn. j.		z.ú. 1	z.ú. 7	z.ú.0,3
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>v.ú. 2</i>	<i>v.ú. 9</i>	<i>v.ú.0,5</i>
Povrazník	8	0	56	0	1,0	5,3	0,06
Sebedín	stag.						
Turecká	stag.						
Bystrá	10	11	75	115	0,7	5,8	0,08
Drábsko	11	29	83	100	0,5	11,3	0,25
Jarabá	stag.						
Lom n/Rim.	14	0	105	0	4,8	34,3	0,53
Ráztoka	14	9	107	89	0,4	3,1	0,10
Sihla	10	30	75	332	1,2	17,8	0,15
Valkovňa	19	0	142	0	0,2	1,1	0,02
501 – 1 000	0,05 kn.j.na ob.		7,5 € na 1 kn. j.		z.ú. 1	z.ú. 7	z.ú.0,3
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>v.ú. 2</i>	<i>v.ú. 9</i>	<i>v.ú.0,5</i>
Hiadeľ	25	0	188	0	0,9	6,7	0,20
Horná Mičiná	26	0	194	0	0,1	1,0	0,01
Hronsek	33	9	247	50	0,3	0,6	0,12
Králiky	31	5	235	44	0	0,5	0
Lučatín	32	28	243	232	1,7	8,6	0,49
Podkonice	44	43	331	124	0,5	4,5	0,05
Riečka	35	16	262	104	0,2	2,3	0,06
Staré Hory	26	49	198	440	1,9	11,0	0,21
Strelníky	40	27	300	162	0,8	9,5	0,17
Tajov	28	0	211	0	0,8	3,0	0,16
Braváčovo	35	36	260	580	3,0	13,1	0,70
Dolná Lehota	stag.						
Horná Lehota	30	38	225	457	6,7	19,3	0,70
Lopej	46	0	341	0	0,7	4,7	0,17
Mýto p/Ďumb.	26	89	197	664	4,8	3,8	0,54

1. počet prírastkov knižničných jednotiek nadobudnutých kúpou za jeden kalendárny rok
2. priemerná suma na 1 knižničnú jednotku v €
3. priemerný počet výpožičiek na 1 obyvateľa
4. percento používateľov z počtu obyvateľov
5. obrat knižničných fondov

	1.		2.		3.	4.	5.
1 001 – 2 000	0,05 kn.j.na ob.		7,5 € na 1 kn. j.		z.ú. 1	z.ú. 7	z.ú 0,5
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	v.ú. 2	v.ú. 9	v.ú 1,5
Badín	91	32	682	308	0,5	6,1	0,29
Hrochoť	stag.						
Ľubietová	52	39	390	300	0,8	6,3	0,11
Malachov	52	16	243	232	1,7	8,6	0,49
Medzibrod	65	28	488	338	0,9	6,0	0,14

Nemce	57	42	430	374	0,4	2,1	0,17
Poniky	79	37	594	333	1,1	4,0	0,29
Vlkanová	58	159	435	1 455	0,9	2,9	0,34
Bacúch	50	73	375	673	1,6	6,1	0,36
Beňuš	59	22	446	207	0,8	3,3	0,20
Hronec	59	0	446	0	0,3	1,9	0,08
Jasenie	56	21	418	207	0,6	7,9	0,13
Michalová	70	0	525	0	0,8	3,8	0,21
Nemecká	92	19	690	110	1,0	5,1	0,43
Podbrezová	96	0	721	0	1,2	4,4	0,49
Pohr. Polhora	82	0	618	0	0,3	3,2	0,11
Predajná	69	53	515	378	1,0	4,0	0,34
Štiavnička	63	0	473	0	3,0	5,7	1,3
Šumiac	67	40	504	159	0,2	2,9	0,04
Telgárt	77	82	575	353	3,5	6,8	0,56
2 001 – 3 000	0,05 kn.j.na ob.		8 € na 1 kn. j.		z.ú. 2	z.ú. 8	z.ú. 1
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	v.ú. 4	v.ú 10	v.ú 1,5
Brusno	107	78	859	700	1,0	4,2	0,23
Selce	108	0	864	0	1,5	6,5	0,36
Heľpa	141	62	1 131	600	1,7	4,8	0,70
Pohorelá	118	53	948	359	1,1	4,6	0,41
3 001 – 5 000	0,06 kn.j.na ob.		8 € na 1 kn. j.		z.ú. 3	z.ú. 8	z.ú. 1
	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	<i>odpor.</i>	<i>skut.</i>	v.ú. 5	v.ú 12	v.ú 1,5
Slov. Ľupča	194	258	1 548	2 629	5,3	8,3	1,58
Polomka	185	32	1 480	294	0,3	1,7	0,10
Valaská	231	115	1 851	1 061	1,8	5,2	0,31

1. počet prírastkov knižničných jednotiek nadobudnutých kúpou za jeden kalendárny rok
2. priemerná suma na 1 knižničnú jednotku v €
3. priemerný počet výpožičiek na 1 obyvateľa
4. percento používateľov z počtu obyvateľov
5. obrat knižničných fondov

	1.		2.		3.	4.	5.
5 001- 10 000	0,05 kn.j.na ob.		9 € na 1 kn. j.		z.ú. 4	z.ú. 8	z.ú. 1
	odpor.	skut.	odpor.	skut.	v.ú. 6	v.ú. 12	v.ú. 1,5
Čierny Balog	260	222	2 342	1 150	2,6	8,2	1,44
20 001- 40 000	0,10 kn.j.na ob.		9 € na 1 kn. j.		z.ú. 4	z.ú. 10	z.ú. 1
	odpor.	skut.	odpor.	skut.	v.ú. 6	v.ú. 15	v.ú. 1,5
Brezno	2 183	235	19 650	2 554	5,30	7,8	1,79
60 001- 100 000	0,13 kn.j.na ob.		10 € na 1 kn. j.		z.ú. 5	z.ú. 13	z.ú. 1,5
	odpor.	skut.	odpor.	skut.	v.ú. 8	v.ú. 18	v.ú. 2
Ban. Bystrica(RK)	10 384	1 261	103845	16 664	2,8	9,6	1,69

Výpočet:

1. parameter:

- počet prírastkov knižničných jednotiek nadobudnutých kúpou za jeden kalendárny rok = počet obyvateľov krát 0,05, napr.:
Čerín 441 ob. x 0,05 = 22,05 (zaokrúhlene 22), t.j. knižnica by mala kúpou získať 22 knižničných jednotiek

2. parameter:

- priemerná suma na 1 knižničnú jednotku v € = odporúčaný počet knižničných jednotiek z 1. parametra krát odporúčaná suma na 1 kn. j., t.j.
22 x 7,5 = 165 € - odporúčaná suma na nákup KF

5. parameter:

- obrat knižničných fondov = počet výpožičiek deliť počtom knižničných jedn.

Vysvetlivky:

z. ú. = základná úroveň

v. ú. = vyššia úroveň

červená farba – v nesúlade so štandardami (nesplnený parameter)

Zhrnutie:

Z uvedených tabuliek je aj na základe farebného rozlíšenia na prvý pohľad jasné, že drvivá väčšina ukazovateľov je v nesúlade so stanovenými štandardami.

5 parametrov z uvedených (t.j. ani jeden) neplní okrem stagnujúcich 29 knižníc (v roku 2009 to bolo 26 knižníc):

D. Harmanec, Kordíky, Moštenica, Ráztoka, Valkovňa, Hiadel', Horná Mičiná, Hronsek, Králiky, Podkonice, Riečka, Tajov, Lopej, Beňuš, Hronec, Michalová, Nemce a bývalé profesionalizované knižnice Pohronská Polhora, Šumiac, Badín, Brusno, Selce, Heľpa, Ľubietová, Medzibrod, Pohorelá, Polomka, Valaská a VKMK BB.

4 parametre neplní 7 knižníc (+ 3):

Poniky, Jasenie, Podbrezová, Povrazník, Strelníky, Nemecká, Brezno

3 parametre neplnia 4 knižnice (- 3):

Bystrá, Predajná, Štiavnička, Čierny Balog

2 parametre neplní 7 knižníc:

Drábsko, Lom n/Rim., Lučatín, Malachov, Vlkanová, Bacúch, Telgárt

1 parameter neplnia 2 knižnice:

Sihla, Staré Hory

Všetkých 5 uvedených parametrov plní len 5 knižníc a tie môžeme považovať za najlepšie v regióne:

Čerín, Horná Lehota, Braväcovo, Mýto p/Ďumbierom, Slovenská Ľupča .

POROVNANIE VYBRANÝCH UKAZOVATEĽOV S MEDZINÁRODNÝMI ODPORÚČANIAMÍ

Od roku 2002 prinášame porovnanie s medzinárodnými odporúčaniami, ktoré vypracovala špecializovaná skupina odborníkov pracujúcich v rámci odboru IFLA (Medzinárodná federácia knižníckych spolkov a inštitúcií) „Knižnice pre verejnosť.“

- ⇒ Podľa týchto odporúčaní je minimálna **veľkosť aktuálneho fondu všeobecne 2 zväzky na obyvateľa** (v najmenších knižniciach 3 zväzky). **Toto je jediné odporúčanie, ktoré plnia takmer všetky knižnice okrem VKMK a knižníc v Čiernom Balogu, Malachove a Badíne.**
- ⇒ Vo všetkých knižniciach sú teda fondy väčšie ako odporúčania IFLA, ale prírastky sú podstatne nižšie. **Prírastok knižničného fondu má byť v sídlach do 25 000 obyvateľov 0,25 knihy na 1 obyvateľa ročne,** t.j. na každých 1000 obyvateľov 250 kníh ročne a toto **kritérium nedosiahla ani jedna knižnica.**

Medzi ďalšie kritériá patrí obmena KF. Podľa európskych kritérií by sa mal knižničný fond vo verejných knižniciach **obmeniť za 20 rokov a toto kritérium neplní ani jedna knižnica.** V odporúčaní sa hovorí aj o nákupe časopisov, všeobecne sa odporúča **10 titulov periodík na 1 000 obyvateľov** (t.j. v prepočte na 200 obyvateľov 2 tituly, 300 obyvateľov 3 tituly,...). V knižniciach nášho regiónu je okrem **VKMK a MsK len 8 knižníc, ktoré odoberajú periodiká a kritérium plní len knižnica v Slovenskej Ľupči,** ktorá odoberá najviac - 19 titulov periodík. Ďalšie odporúčanie hovorí o pracovníkoch knižnice, kde sa odporúča **1 kvalifikovaný knihovník na plný úväzok na 2 000 obyvateľov,** V našom regióne je okrem Banskej Bystrice a Brezna 10 obcí, ktoré majú viac ako 2 000 obyvateľov - Čierny Balog, Valaská, Slovenská Ľupča, Heľpa, Podbrezová, Pohorelá, Polomka, Brusno, Selce, **profesionalizované sú len prvé tri z nich, aj to na celý úväzok len knižnica v Čiernom Balogu.** Podrobnejší rozbor týchto troch kritérií a ich stav sa celé roky nemení, je v predchádzajúcich ročníkoch štatistických prehľadov, ktoré sú uverejnené na webovej stránke knižnice www.vkmk.sk

Porovnania s medzinárodnými odporúčaniami nie sú záväzné normy, ale sa môžu stať užitočným nástrojom pri obhajovaní potrieb používateľov knižnice, pri zostavovaní ročných plánov či dlhodobějších koncepcií a ukazujú smer, akým sa majú knižnice uberať pri rozvíjaní knižnično-informačných služieb.

**FINANČNÉ PROSTRIEDKY PODĽA MEDZINÁRODNÝCH
ODPORÚČANÍ - OKRES B.BYSTRICA**

Knížnica	Nákup KF v €		Odporúčanie IFLA na nákup KF		Prírastok kúpou – počet zv. 2010	Odporúč IFLA 0,25 zv./ na 1 ob.
	2009	2010	1,16 € na 1 obyv.	€ na počet ob.		
<u>PROF.KN</u>						
B.Bystrica	32 623	16 646	0,20	92 661	1 621	15 976
Sl.Lupča	4 956	2 629	0,81	3 741	258	806
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>						
Badín	422	308	0,17	2 108	32	454
Brusno	670	700	0,32	2 490	78	536
Čerín	410	400	0,90	511	65	110
D.Harm.	0	0	0	275	-	60
Hiadel'	294	-	-	583	-	126
H.Mičiná	-	-	-	600	-	130
Hronsek	165	50	0,08	763	9	165
Kordíky	100	50	0,16	373	7	80
Králiky	-	44	0,07	726	5	156
Ľubietová	300	300	0,29	1 207	39	260
Lučatín	232	232	0,36	752	28	162
Malachov	87	95	0,09	1 196	16	257
Medzibr.	542	338	0,26	1 509	28	325
Moštenica	-	-	-	240	-	52
Nemce	468	374	0,33	1 323	42	286
Podkonice	99	124	0,14	1 023	43	220
Poniky	385	333	0,21	1 836	37	395
Povrazník	29	-	-	130	-	38
Riečka	133	104	0,15	808	16	174
Selce	330	-	-	2 517	-	542
St. Hory	338	440	0,83	613	49	132
Strelníky	199	162	0,20	926	27	200
Tajov	82	-	-	653	-	140
Vlkanová	1 331	1 455	1,25	1 346	159	290

**FINANČNÉ PROSTRIEDKY PODĽA MEDZINÁRODNÝCH
ODPORÚČANÍ - OKRES BREZNO**

Knížnica	Nákup KF v €		Odporúčanie IFLA na nákup KF		Prírastok kúpou – počet zv. 2010	Odporúč .IFLA 0,25 zv./ na 1 ob.
	2009	2010	1,16 € na 1 obyv.	€ na počet ob.		
<u>PROF.KN</u>						zv.
Brezno	4 184*	2 554	0,11	25 326	235	5 458
Č.Balog	1 366	1 150	0,22	6 037	222	1 301
Valaská	1 299	1 061	0,28	4 473	115	964
<u>NEPROF. KNIŽN.</u>						
Bacúch	600	673	0,67	1 161	73	250
Beňuš	233	207	0,17	1 379	22	297
Braväcovo	753*	580	0,83	803	36	173
Bystrá	111	115	0,61	218	11	47
Drábsko	-	100	0,15	256	29	55
Heľpa	600	600	0,21	3 280	62	707
H.Lehota	491	457	0,77	690	38	149
Hronec	-	-	-	1 371	-	295
Jasenie	175	207	0,19	1 291	21	278
Lom n/R.	-	-	-	784	-	227
Lopej	280	-	-	784	-	227
Michalová	-	-	-	1 600	-	345
Mýto p/Ď.	404	664	1,26	609	89	131
Nemecká	456	110	0,06	2 130	19	459
Podbrez.	280	-	-	2 230	-	480
Pohorelá	390	259	0,15	2 749	53	592
P.Polhora	132	-	-	1 909	-	411
Polomka	106	294	0,10	3 577	32	771
Predajná	496	378	0,28	1 590	53	342
Ráztoka	66	89	0,31	330	9	71
Sihla	332	332	1,68	230	30	49
Štiavnička	280	-	-	1 461	-	315
Šumiac	497	159	0,12	1 558	40	335
Telgárt	526	353	0,23	1 778	82	383
Valkovňa	-	-	-	436	-	94

ZÁVER

Okres Banská Bystrica

Oproti roku 2009:

- objem finančných prostriedkov na dopĺňovanie KF klesol
- počet fungujúcich knižníc, ktoré nedostali žiadne finančné prostriedky stúpol o 2
- počet stagnujúcich knižníc je ten istý, ale vysoký – 9 knižníc
- zmena knihovníka nebola v žiadnej knižnici
- celkový počet výpožičiek v obecných knižniciach klesol (bez VKMK)
- celkový počet používateľov v obecných knižniciach klesol (bez VKMK)
- v rámci elektronizácie knižníc nebol zakúpený program do žiadnej knižnice

Z uvedeného rozboru vyplýva, že **činnosť knižníc sa oproti roku 2009 okrem jedného ukazovateľa vo všetkých ostatných zhoršila.**

Okres Brezno:

Oproti roku 2009:

- objem finančných prostriedkov na nákup KF výrazne klesol
- počet fungujúcich knižníc, ktoré nedostali žiadne finančné prostriedky na nákup KF stúpol o 3
- počet stagnujúcich knižníc stúpol o 2
- zmena knihovníka bola v 2 knižniciach, čo je ten istý počet
- celkový počet výpožičiek klesol
- počet používateľov klesol
- v rámci elektronizácie bol zakúpený program do 4 knižníc

Aj v tomto okrese sa **činnosť knižníc oproti roku 2009 okrem dvoch ukazovateľov vo všetkých ostatných zhoršila.**

Vymenované problémy poukazujú na to, že ešte **mnohé knižnice zápasia so základnými predpokladmi dobrého fungovania** a situácia ani nemá pozitívny trend.

Mnohí **zriadovatelia nezabezpečujú knižnicu** z finančnej a personálnej stránky, nezabezpečujú pravidelné dopĺňovanie knižničného fondu, čím vlastne **porušujú Zákon o knižniciach** č. 183/2000 (najmä § 12).

MDT: 027.52

NÁZOV: Štatistický prehľad o činnosti verejných
knižníc v okresoch Banská Bystrica
a Brezno za rok 2010

SPRACOVALA: Ľuboslava Hudecová

ZODPOVEDNÝ REDAKTOR: Mgr. Peter Klinec

VYDAVATEĽ: Verejná knižnica Mikuláša Kováča
v Banskej Bystrici

POČET STRÁN: 29

NÁKLAD: 60 ex.